

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kör.	— fill.	Egy évre . . . 16 kör. — fill.
Egy évre . . .	5	— fill.	Egy évre . . . 5
Fél évre . . .	3	— fill.	Negyed évre . . . 3
Negyed évre . . .	2	— fill.	Egy hónap . . . 1
Egy hónap . . .	1	— fill.	Egyesszam ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Hj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Dr. Thaly Kálmán beszédje.

(Elmondta a képviselőház márcz. 27-iki ülésén.)

A Rákóczi korszak aranytollu nagy történetírója dr. Thaly Kálmán, tudvalevőleg egyik vezér alakja a magyar képviselőháznak, kit pártkülönbség nélkül osztatlanul szeretnek, becsülnék. Igaz nagy érdemeivel érdemelte ki Thaly Kálmán, Debreczen város polgárságának büszkesége ezt a magas helyzetet, honnét még politikai ellenfeleit is tiszteletre, hódolatra indítja.

Most, midőn a katonai javaslatok ellen beszélt, a magyar szónoklásnak ezen lekötő erejű mestere, a történelem általa buvárolt adataira helyezkedve, a történelem igazságait feltárva, oly közfigyelemmel hallgatott, történelmi érvekben és következtetésekben gazdag nagy beszédet tartott, hogy a nap krónikásai méltán említik azt parlamenti eseményként. Mert eseménynek is vehetjük, midőn a nemzeti történetírás koszos érdemekben öszült mestere az ő nagy tudásának mérhetetlen értékű kincseit, kurucz lelkének nemzete sorsából fakadt keserűségeit kitárva, mint politikus, mint tudós, mint hazafi elragadtató hévvel, erővel, tudással száll harcra a nemzet megrontói, az osztrák és az osztrák pártiak ellen, a történet író biztonságával szakítván le a leplet az évszázadok óta folytatott osztrák merényletek titkos rugói felől.

Az igaz magyar hazafi hangja volt ez. A nagy nemzeti tudós lángelméjének a megnyilatkozása volt ez a hatalmas márcziusi beszéd, melyért szeretett Thaly Kálmánunkat mind a képviselőtársai méltán részeltették a legszébb ovációkban, mind pedig a sajtó által nyújtott babérokoszorúk is becsületesen ki voltak érdemelve. Igazi esemény volt ez a beszéd, mellyel a lapok vezércikkben, tárczában is foglalkoztak és melyet mi, hogy csak hézagosan közölhetünk és nem pedig az országgyűlési napló eredeti szövege szerint, rajtunk kívül álló körülményen mulik, sajnáljuk. Sajnáljuk pedig azért, mert e beszédében a nagy történetudós kutatásai alapján tárja fel, hogy századok óta micsoda nagy és okatlan ellenségünk minékünk az osztrák császárság és hogy abban, sajnos, ma sincs okunk talontul bizni.

Megérdemelte volna ez a beszéd, hogy füzetekbe nyomatva, a nép kö-

zött terjesztessék. Egyébként ítéltettek e beszéd hézagos kivonatából is, így és ezeket mondotta:

Thaly Kálmán: Targyilag osztrák lenni felszólalásában, azt azonban nem kerülheti el, hogy az ne legyen individualis. — Már megszokta, hogy történelmi szempontból tárgyalja az eseményeket, ez mentheti mai felszólalásánál is. 1868-ban, mikor a véderő törvényt megalkották, attól kezdve 10 évig alig volt katonai vita a Hazban. Olyan behatóan még nem tárgyalták a katonai kérdést ebben a Hazban. Azt hiszi, hogy ezt el fogja ismerni a jövő történetírója is. — Obstrukciónak nevezik a vitát, pedig ez csak széles alapokon való tárgyalás, amely minden oldalról megvilágítja a kérdést. Nem a pártszempont, hanem a történelem mondatja ezt vele.

Az öszbirodalom megteremtése.

Mióta, 1878. óta, tagja a parlamentnek, (Élénk eljenzes és taps a szélső baloldalon.) azóta mindig részt vett a katonai vitákban. Tulajdonképp ebben az időben, különösen a boszniai okkupáció óta, kezdődtek a katonai viták a Hazban. A hadügyet ezután kezdték bővebben megvitatni. Katonai ügyekben annyit beszélt 25 év óta, hogy ha összszámítja, nem igen van még olyan tagja a parlamentnek. (Éljenzés a szélső baloldalon.) Ma már érzi, hogy tele van egészen katonai ügyekkel, annál inkább nem volt felszólalására szükség, mert a fiatalabb tagok alaposan és bőven megvitatják. Az ügyet azonban, különösen történelmi szempontból, ő is tisztázni igyekszik. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

I. Ferdinándtól konstatálható törekvés az öszbirodalom megteremtésére. Mikor kedvező körülmények voltak, sikerült is ezt három ízben elérniük a Habsburgoknak. Leopold 1687. óta 1708-ig országgyűlést nem tartott. Ez volt az első gesamtreich, a második pedig II. József idejében. Ez tartott 10 évig. A harmadik öszbirodalmat 1849-ben a mostani uralkodó léptette életbe és tartott 1867-ig. Jogilag azonban sohasem volt megvalósítva az egységes Ausztria és tényleg is hamar szétbomlott. Ha katonai szempontból vizsgáljuk ezt a három időszakot, látjuk, hogy az önálló magyar hadsereg megsemmisítése az elsőnél történt meg.

Azt szokták szemünkbe vágni, hogy minden civilizációnkat a németektől kaptuk és hogy a németek szabadították fel minket a török járom alól. Ezt hirdették a Reichsrathban is közelebből kevés tudománytal, de nagy hangon. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A mi civilizációnkban van valami a németekből, de hogy az egészet tőlük kaptuk volna, az merő rágalom. Őseink folytonos kereskedelmi összeköttetésben állottak Bizanccsal, az országnagyok is ott neveltették fiaikat. A zománcozás sehol sem jutott olyan tökélyre Bizanz után, mint őseinktől, Szt.-István korában is az olasz és a bizánczi befolyást láttuk. Ezt látták

Szt.-László alatt is, akinek felesége Piroška, bizánczi császárlány volt.

A hadművészetben pedig első helyen állottak magyarok, a németek és Európa tanulta el tőlük haditaktikájukat. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Az aranybullát az aragoniai forrásból merítettük, amint abból merítették Magna Chartát az angolok. Nem vették tehát ezt sem a németektől, hiszen II. András felesége Aragoniai Beatrix volt. Zsigmond hozott ide olaszokat, ő idejében honosodott meg a renaissance, hamarabb tehát, mint a németeknél. Mitőlünk tanulták meg és lopták el a németek. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mátyás király udvarába zárandokolt egész Európa tudós világa, egész olasz kolóniák voltak Budán. Mátyás halála után Budára jártak a németek Korvinákat lopkodni. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon!) Bolognába és Páduába jártak fiaink tanulni és nem szívtak német kultúrát magukba. Ami kultúrát kaptunk Németországból, azért bőven megfizettünk testünkkel, kardunkkal védjük a németeket a török hatalom ellen. Mátyás korában első helyen állott műveltségünk, sokkal hátrább állott Németországnál.

Sok nagy embernek esőrgedezett ereiben magyar vér. Dürer Albert, egyik leghíresebb német művész magyar származású volt, magyar nemesi vér esőrgedezett ereiben. Ha kaptunk is kultúrát a németektől, adtunk nekik érte nagy embereket. A porosz hadseregnek is adtunk hadszervezetet: a huszárságot. Nagyhangú, üres állítások tehát azok, hogy mi mindent tőlük kaptunk és tanultunk. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mi megbecsüljük az igazi német kultúrát, jobban talán, mint Lueger, aki még beszélni sem tud jól németül.

Szükségesnek tartotta ezeket elmondani, hogy visszaveressenek azok a támadások, amelyeket a berlini és bécsi parlamentekben intéztek ellenünk. (Élénk helyeslés.) Hamis állítás az is, hogy a törököktől a német hadsereg mentett meg bennünket. A német sereg kardcsapás nélkül engedte át az egész Dunántúlt a töröknek. Ebből áll az ő nagy érdemük. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Budát nem a németek, hanem Európa szabadította fel. Sokan estek el olaszok, francziák, lengyelek, spanyolok. Sok magyar vitéz esett el ebben a felmentésben. Jóllehet, hogy ez európai általános lovagiaskodás ténye volt, nagy érdeme van ebben a magyar nemzetnek is. Hiszen Petneházy volt az első a vár falán. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A törököktől való felszabadítást nem a németeknek, hanem XI. Ince pápának köszönhetjük, akinek mindig kegyelettel látogatja meg sírját minden magyar, valahányszor Rómába megy. Leopold miniszterei mindig kiüresítették a kincstárt, nem volt pénz a török elleni háborúra, a pápa adott 400 ezer aranyat. Szavoyai Eugén hadijelentése szerint a zentai ütközetet is, a magyar huszárok, a 3. és 9. huszárezred segítségével nyerték meg. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A Kolonics-féle első öszbirodalmat

1703-ban Rákóczi Ferencnek sikerült megtörni, halomra dönteni. A szatmári béke biztosított jogokat a nemzet részére és összetörte az összbirodalmat. Bár csak Világosnál ilyen békét tudunk volna kötni. Szavoyai Eugén volt az első, aki a Habsburgokat figyelmeztette arra, hogy a birodalom székhelyévé Budát tegyék (Tetszés a szélsőbalalon.) a maguk családi érdekéből is. Szavoyainak ez a véleménye nagyban hozzájárult a szatmári béke erősítéséhez. (Szünetet kér.)

Elnök: Az ülést tíz percze felfüggeszti.

Szünet után.

Thaly Kálmán: Kaunitz, Mária Terézia kancellárja is tanácsolta, hogy az udvar jöjjön Pestre lakni, de sajnos, nem hallgattak rá. Csak a királyi palotát építtette fel Mária Terézia Budán.

(Savoyai Eugén.)

Mielőtt Savoyai Eugéntől bucsut vennék, még egy jellemző epizódot akarok a házengedelmével elbeszélni, (Halljuk! halljuk!) hogy minden oldalról megismerjék a t. képviselő urak, akik szívesek engem figyelemmel meghallgatni. Ez olyan epizód, amely megmutatja, hogy mekkora különbség van egyik császári marschall között, és a mely epizódot sehol sem olvashattak, mert az még kinyomatva sincs, azt én a hadi leltárban találok, eredeti protokolumokban és magának Eugénnek leveleiben. Eugénnek karakterére jellemző, hogy bár ő nem volt a magyarok kedvelője, mégis milyen nemes, milyen korrekt volt a gondolkodása.

Mikor Pálffy János az országot a szatmári béke után atvette, mint kassai generalis, Kassán tartotta egy darabig székhelyét és onnan az emigránsok kémlélésére, mert Rákóczi, Beresényi Forgách Csáky, Esterházy, Vay vagy 3000 emberrel Lengyelországban tartózkodtak, összekötöttéseket keresett és kémlélgette, mit akarnak, mert Péter császár Rákóczival jó viszonyban volt és mindig segítségére lehetett, tehát nem lehettek nyugodtak a császáriak a felől, hogy orosz segítséggel nem jön-e vissza az emigráció. Ekkor történt, hogy egy Wallis gróf, akkori ezredes, egri várparancsnok, később pedig tábornok, szintén kiküldetett kémkedésre Lengyelországba a ki a engyel udvarnál, Agost udvaránál lévő követhet is utasítva volt. Ez aztán megtudta, hogy az emigráció főbb urai megszorították udvartartásukat, sokat elbocsátanak és azok azután nyomoruságra jutottak; Beresényi is, aki Rzesow varában lakott, ez most gyalogsági laktanya, míg akkor a Szinjowsky grófoké volt, Rákóczy rokonaié, Rákóczy pedig Jaroslávon tartózkodott, amely az ő uralma és hercegsége volt és onnan tárgyalt Péter csárral.

Beresényi szenvedélyes vadász lévén, gyakran kijárt vadászni és ezt Wallis gróf is megtudta és azt, hogy az erdőben meg lehetne lepetni és vagy elevenen elfogatni, vagy bérnyilkosokkal leszuratni. Erre nézve egy részletes jelentést dolgozott ki, — kezében volt, magam olvastam, Pálffyhoz van címezve — amelyben az proponálták, meg is nevezi az egyént, hogy egy Hartl nevű emberrel bérnyilkosokat fogadtatna. Az a Hartl ezelőtt császári őrnagy volt, később a kuruczokhoz pártolt, mint hadibiztos, azután megint gráciába akart kerülni. Szóval, ez a Hartl ajánkozott erre 2000 aranyért: ha azt gróf Wallis neki

Az előkelő hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy

átadja, akkor Beresényit vagy elevenen elfogja a szozowi erdőben és Kassára liferálja, vagy pedig megöleti bérnyilkosokkal. Ehhez 200 gyilkost kell fogadni, mert Beresényi nem szokott kicsiny kísérettel vadászni.

Ezt a propezióziót gróf Vallis elküldte Pálffynak, Pálffy elküldte a Hofkriegsrathnak Bécsbe saját ajánló levelével, amelyben nagyon ajánlja, hogy el kell fogadni, miután Beresényi oly veszedelmes ember és tőle így meglehetne szabadulni. E fölött titkos haditanács tartatott. Magyar ember természetesen egy sem volt arra meghíva, a referens volt gróf Thiel, a Hofkriegsrath elnöke, miután a magyar ügyeket még azon időből, amikor fegyveresen hódított tartománynak vették Magyarországot, a tanács alelnöke referálta. Az egész protokollumot olvastam. Károly császár személyesen elnökölt. Ott van a Wallis kidolgozott részletes terve is, ahhoz mellékelve a Pálffy levele és a kérdés, hogy a 2000 aranyat megadják-e vagy nem. Az akkor igen tekintélyes összeg volt. Utoljára Thielnek az ajánlata az volt, hogy a 2000 aranyat meg kell adni, mert Beresényi oly veszedelmes ember, és az orosz császár annyira szereti, hogy a mig él és Lengyelországban van, a monarchia tőle azokon a határokon nyugodt soha nem lehet, tehát le kell szuratni bérnyilkosokkal. Erre aztán a császár alá is írta. „Placet — Carolus.“ De mégis hozzátette, hogy Savoyai Eugén előbb megkérdezendő, mielőtt a tettet végrehajtanak.

Savoyai Eugén pedig akkor Utrechtben tárgyalt a békekötést a francziakkal, angolokkal és hollandusokkal. Rögtön irtak neki levelet, mellékeltek a Vallis-Pálffy-féle aktákat és kerte Károly császár Eugen véleményét. Most megkerestem erre Eugén leveleit és megtaláltam a saját nagybetűs, magakezü ákönbakumos irását, aláírva, a mint szokta, hogy „Eugenio von Savoya.“ Levelében mindenféléről ír, az utrechti dolgokról és azután folytatja: „Und was die Pálffy-Vallische Angelegenheit anbelangt“ és azután ezt az ügyet tárgyalja azzal, hogy: „Felsőges uram, én felséged atyjának, bátyjának és felségednek is hiva voltam és vagyok; sok csatában ontottam felségedért veremet és kész vagyok erre tovább is. De nem ajánlom felségednek, — a Pálffy marsall uram akármiként ajánlja is — hogy ezt a Wallis-fele propezióziót felséged jóváhagyja.

Én legalább protestálok ellene, mert Savoyai Eugénnek kardját bérnyilkosok által ontandó vér beszennyezni nem fogja soha. Mert gondolja meg felséged körülben is, hogy Péter császárnak nagy kedvence Beresényi, nagyon eszes ember, már a multkor nagyon megharagudott a császár Menesikofra, mert orosz kancellárrá nem Beresényit nevezte ki. Ettől valahogy megmenekültünk. De miután a császár őt szereti kétségtelen, hogy ha sikerül a bérnyilkosság, a császár nyomozni fogja, hogy ki a tettes, és ha az a gazember — „Wenn dieser Schuft“ — mondja Savoyai Eugén — aki 2000 aranyért ajánkozott a gróf Beresényi meggyilkolására, a másik 2000 aranyért bizonyára elfogja árulni a titkot Péter császárnak, hogy tudniillik kinek ajánlatára gyilkolta meg Beresényit. És gondolja meg felséged, hogy mekkora volna a gyalázat a világ előtt, ha az utolsó Habsburgra Péter császár kinyilatkoztatná, hogy Felsőges bérnyilkosokkal szövetkezett. Ezért én protestálok az ellen, végre ne hajtsák az én tudommal és beleegyezésemmel legalább nem, mert a Savoyai Eugén kardját

bérnyilkosok által ontandó vér beszennyezni nem fogja soha.

Ilyen ember volt Savoyai Eugén, aki korréktül gondolkozott, dinasztikusan érzett, okos, eszes ember volt, és aki a csunya eszközöktől irtózott. Fájdalom, az a másik marsall, az a magyar ember, akinek most szobrot akarnak allítani az Andrassy-uton, ajánlotta a bérnyilkosságot, és Savoyai Eugén hivatkozik arra, hogy ha százszor ajánlja is Pálffy ő abba bele nem egyezik.

Ez a Savoyai Eugén, hiva a dinasztianak, ajánlotta, hogy a dinasztia székhelyét Budára tegye át. — Jegyezzék meg Bécsben hogy nem rebellis találmány az, hanem a Savoyai Eugén eszméje, és utána a Kaunitz eszméje lett.

A hála.

Mária Terézia idejében az alkotmányos magyarság magyarul vezényelt ezredekkel és a nemesi felkelésekkel magyar zászlók alatt verte vissza a királynő ellen mindenfelől beözönlő ellen-séget és tudjuk, hogy Mária Terézia szép szavakkal és azután a testőrség felállításával, majd pedig a Bánságnak ide való visszacsatolásával jutalmazta a nemzetet. Nem akarok igaztalan lenni, elmondom azt is, amit ő irányunkban cselekedett. Hanem hogy mennyi vért ontott ez a nemzet iránta való hűségében és hogy mennyi dicsőséget szerzett a magyar kommandó, a magyar zászló alatt harczó fegyvereknek, azt tudja a történelem.

Beóthy Ákos: Akkor jó volt!

Thaly Kálmán: És mi lett annak a jutalma? Az, hogy mikor Mária Terézia szemét behunyta, visszaallította a második Gesamtreichot II. József, ez a zsenialis uralkodó aki — fájdalom, — a mi viszonyainkat átérteni nem tudta, aki magát azokba beleélni nem bírta. Ismétlem tehát, jutalom az lett, hogy József császár életbe léptette a második Gesamtreichot. Ez is tíz évig tartott. Egy tökéletes abszolutisztikus rendszer, germanizációval, minden vonalon, ugyannyira, hogy még a nagy Kazinczy Ferencz, a magyar irodalom felújítója is, kénytelen volt Schulinspektor németül vinni az aktákat.

A hála tehát a Mária Teréziaért kifejtett nagy erőfeszítésért ezen régi rendszer visszaallítása volt. A II dik hálatényujabban merült csak fel. Aki Bécsben jár, nézze meg az jól és gyönyörködhetik benne. Ott van Mária Terézia nagyszabásu szobra: a négy lovas alak, aki mellett van: Daun, Traun, Fraun és Khevenhüller, de Nádasdyt vagy Batthyányt, vagy Hadikot, vagy az Andrassyakat, mert azok is voltak, vagy a Festeticiket hiába keressük. Pedig a kollini győző alighanem Nádasdy volt és alighanem a magyar lovas-ság foglalta el Berlint Frigyes háta mögött. De ennek annyira nem látjuk kifejezését sehol, hogy a féltkező generalis, a szegény gróf Pejacevics is, akire pedig senki sem foghatja reá, hogy valami nagy rebellis lett volna, mikor a lepel lehullott a szoborról, dühösen szólt oda Arneht-nek, az udvari történetirónak, aki a Mária Terézia szobor készítésében a legnagyobb részt vette ki: No, Arneht, wo is denn der Nádasdy? . . . A hálatlanságnak non plus ultrája, hogy a híres magyar lovas generalisok közül egyiknek sem adtak ott helyet. Azonban az ülők mellett, amelyen Mária Terézia ül, épen úgy, mint a Lloyd-klub előtt Deák Ferencz.

Beóthy Ákos: De az is hátat fordít önöknek! (Derülség balról.)

nődivat különlegességeim páratlan választéku női ruhaszövetek, se-lyemkelmék és díszekben kizárólagosan
Szénásy Gyula és Szénásy Hoffmann és Tsa budapesti nagykereskedőktől raktárra érkeztek.

Melyeknek szives megtekintését kéri **EISLER M. E. cég.**
Női ruhavarró műterem.

Thaly Kálmán: . . . néhány gyalog alak van. Az egyik Nádasdy, de nem lovon. hanem gyalog, a másik Grassalkovich, a harmadik a szerény jezsuita tudós, Pray. Ezek képviselik a magyar nemzetet, mindenféle leibkammerdienerok között meghúzódva. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ilyen az nemet hála a magyarok iránt; ezt már az új kor teremtette. Tessek hát, vakulj magyar, áldozz, a mennyit bírsz, mikor Nádasdy, Batthyány, Hadik véteit mellőzik ott, ahol az érdem megörökítéséről van szó és mellőzik csak azért mert magyarok voltak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

József császár az ő abszolút rezsimje alatt nagy gonddal volt az iránt, hogy a hadseregből a magyar szó kivesszen és azért a még akkor megvolt magyar ezredekben is elrendelte az egységes német vezényletet, általában a magyar csapatok egységesítését az osztrák hadsereggel. Tudjuk a Graeven-ezred felszólalását, ismerjük a Frimonhuszárok esetét, tudjuk, hogy Laczovich a vérpadon halt meg, tudjuk azt, hogy a katonaságban megvolt a nemzeti érzület, de ezt erőszakkal börtönbe és vérbe fojtották. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

József császár hirtelen meghalt. Leopold, azután következett, látta, hogy a nemzet a forradalom szélén áll. Összehívta tehát az országgyűlést, amelyen megalkották a Magyarország önállóságot törvénybe iktató 1790-91-iki törvényeket, megesküdött, letette az antekoracionális esküt és a magyar nemzet ismét feltündökölt törvénytisztelete, alkotmányzeretete által. A mármár megkezdett forradalmi törekvéseknek hatat fordított, Leopoldot elismerte törvényes királyul, uralkodójul, és mikor József halála után az ország első dühét kibombolta, ismét megkezdődött a régi rend.

Végre 1848-ban, amint tudjuk, sikerült a magyar nemzetnek kivívni alkotmányos jogait és törvénybe iktatni önállóan a hadügyet is. Erre következett be a harmadik Gesamtreich. Erről már épen csak röviden, futólagosan emlékezni meg, mert hiszen mi, idősebb tagjai a Háznak, átéljük azon idöket, amidön az osztrákok orosz segítséggel bennünket levervén, amaz irtózatossá vártak a legjobbak hazafiakkal; az összes világreszekben: Európában, Amerikában és Ázsiában a mi emigránsaink bolyongtak; tudjuk, hogy ekkor idehaza az újabb Gesamtreichot léptették életbe, amely 1849 végétől, hogy kerek számmal mondjunk, 1867-ig, vagy szigorán véve 1865-ig tartott.

Ezt a rendszert, amint tudjuk, a Kollonics-szisztéma mintájára vitték keresztül, amely e tekintetben az első és legminta-szerűbb volt. Bach, ez a különben tehetséges egykori barrikádhős miniszter szedte erre a mintára rendszerbe a Gesamtreich eszméjét, és azt egyforma alapelvekkel és egyforma németiséggel mindenütt és mindenben keresztülvitte.

És hova jutottunk ezzel? A Kollonics-féle rendszert összetörte a Rákóczi féle felkelés; a Gesamtreichot megsemmisítette, József császár rendszerét összetörte az akkor már kitörőben volt forradalom . . .

Beóthy Ákos: És saját tehetetlensége!

Thaly Kálmán: . . . és maga József császár kénytelen volt halálos ágyán intézményeit, az egy türelmi parancs kivételével, visszavonni. A harmadik Gesamtmonarchia pedig, amely 1849-től 1865-ig tar-

tott, elvezetett bennünket Magentához, Solferinohoz, Könnigrätzhez. irtóztató államadósságokhoz és megaláztatásokhoz. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezekről hallgatni akarok. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A t. honvédelmi miniszter ur itt koronatanu lehet; (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) emlékezzék csak arra vissza, amidön Sadova után a szejmit bekötötték és mint futár a poroszok vonalain ment keresztül fegyverszünetet kérni Könnigrätzbe.

Deák a királynál.

Thaly Kálmán: Akkor történt az, hogy Deák Ferenczet az udvarhoz hívták hirtelen Szent-Lászlóról, Zalamegyéből és akkor történt az, hogy az uralkodó tanácsot kért Deák Ferencztől: „Nun lieber Deák, jetzt, was zu machen?“

Deák Ferencz akkor olyan atilában volt, amilyent akkor viselni szoktunk, melynek egyik oldalán volt a zsinór, a másikon a gomb. De nagyon sűrűek voltak a gombok és a zsinórok. Ezt hozza kell tennem, mert Deák Ferencz parabolákban szokott beszélni. Mikor az uralkodó beszédet végig hallgatta, és mikor tanácsát kérte az uralkodó, azt felelte Deák Ferencz a maga egyszerűségében: Felsőleges ur! Én most jöttem felségedhez és ezt az atillát vettem fel. Végig gombolva azt veszem észre, hogy a gombot eggyel eltévesztettem, hamisan kezdtem a gombolást, mert egynek nem jutott zsinór. Nem lehet azt leszakgatni, mert akkor tönkre megy az egész, hanem szépen ki kell go abolni és újra kezdeni a begombolást. Felsőleges uram is akkor cselekszik a legbölesebben, ha a felsőleges elődje V. Ferdinánd által jóváhagyott 1848-iki törvényeket életbelépteti, jóváhagyja, hogy a jogfolytonosság legalább meglegyen, mert különben szétszakad minden, de így a jogfolytonosság fenmarad. Tudjuk azután, hogy ezen az alapon történt meg a kiegyezés. Nem akarok részletezni, mert hiszen ezeket mindnyájan ismerjük. Ha Deák Ferencz akkor felhasználja a dinasztia szorult helyzetét, bizony legalább a hadügy terén nevezetes eredményeket vihathott volna ki. De hát mi nem vagyunk olyanok. (Zaj a szélsőbalon: Mi jó bolondok vagyunk!) Nem vagyunk olyanok, mint a bécsiak! — Deák Ferencz Könnigrätz után sem követelt többet, mint Könnigrätz előtt.

Deák indítványa.

Thaly Kálmán: Andrassy Gyula gróf a magyar akadémia tagja, első kötelessége a tudományoknak magyar nyelven való művelése. Multkori beszéde után lemondhat az akadémiai tagságról. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Követeli a magyar vezérnyelvet, a mely nagy befolyással lenne a magyarságra.

Br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Magyarostsának az iskolákban. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán: A miniszter ur maga ellen beszél mint honvédelmi miniszter és maga mellett mint osztrák tábornok. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Beterjeszti határozati javaslatát, Deák Ferencz 1836-iki következő indítványát. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

A képviselőház utasítja a honvédelmi minisztert, terjeszzen elő törvényjavaslatot a magyar sorhadi csapatokban a magyar vezényleti és szolgálati nyelvnek behozataláról és ezzel egyidejűleg a tiszt

összetett állomány (Concretualstaat) kettévalasztásáról olyképen, hogy a magyar korona országaiból besorozott gyalog-, lovas-, tüzér- és műszaki ezredek tisztjei csakis a magyar, míg az osztrák tartománybeliek csakis az osztrák ezredekben szolgálhassanak és léphessenek elő. (Élénk helyeslés a szélsőbalon')

NAPI HIREK.

Váradi Szabó Miklós emlékezete.

A debreczeni jótékony nőegylet tegnap délután tartott választmányi ülésében kegyelettel adózott b. o. Váradi Szabó Miklós emlékezésének. Az ülésen Veresné Szathmári elnöklésével jelen voltak Szabó Kálmánné és Komlóssy Arthurné alelnökök, özv. Brunner Edéné, özv. Babota Nándorné, Csiffy Katalin, Konez Ákosné, Muraközy Róza, Riesz Lipótné, özv. Haner Ferenczné, özv. Vertessy Lajosné választmányi tagok. Burger Irén tanítóné, mint meghívott vendég Ferenczy Lajos kir. járásbíró Váradi Szabó Miklós végrendeleti végrehajtója, dr. Fráter Imre árvaházi főorvos, Szücs Kálmán nőegyl. pénztáros és Konez Ákos nőegyleti titkár. A mult ülés jegyzékönyvének felolvasása után elnök bemutatja b. e. Váradi Szabó Miklós hagyomány levelét, melyben Széchenyi utca 6-ik számú házat telkét a debreczeni nőegyletnek adja azon feltétellel, hogy ott annak idején Váradi Szabó János, Erzsébet névvel árvaház létesüljön. Az elnök kegyeletes szavakban méltatja az elhunyt-
nak egyháza és az árvák iránt érzett szeretetét és tolmácsolja a nőegylet soha meg nem szünő háláját. Az elnök meleg és szívből jövő szavai után Konez Ákos olvasta olvasta fel megemlékezését Váradi Szabó Miklósról, mely maradandó hatást tett az egybegyűltekre. A válaszmány ezután kimondta S. Szabó József tb. tit. indítványát, hogy egy a hagyomány levelét, mint a titkár emlékbeszédét egész terjedelmében jegyzékönyvébe igt tja. Kimondta továbbá, hogy évenként a boldogult örökhagyó halálózása napján az árvák háláérzetének ébrentartása és a nagy érdemek méltánylása okából gyászünnepet tart. Ugyaníly módon fog évenként megemlékezni b. e. Vertessy Lajosról is, ki vagyonát nemeslelkének sugallatából évekkal ezelőtt szintén a nőegyletnek hagyományozta. A kegyelet lerovása után a havi segélyügyeket tárgyalta le a válaszmány és két árvát ingyenesen felvett árvaházába. Pénztárnok bemutatta a debreczeni nőegylet, árvaház, ipariskola és népkönyha javára tett nagyobb adományokat, melyeket az egylet hálás szível köszön meg külön-külön levélben. Az ülés végén a válaszmány azt határozta, hogy mivel a vasárnapi választmányi ülésen tapasztalat szerint kevesen jelennek meg a jövőben további intézkedésig a választmányi üléseket minden hó utolsó hetének keddi napján, a délutáni órákban tartja. Külön meghívót nem bocsát ki ezen ülésekre,

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja az ártalmatlan növényi anyagokból készült s kipróbált jó hatású **Dr. Borsos-féle HAJSZESZÉT**, mely megóvja a fejbőrt az el-
korpásodástól, megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtörését s szétszakadását, a hajelmolyosodását. Megszünteti mindenféle haj-
betegséget s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. Nem rontja a haját, sőt annak növesztését elősegíti s a haját **dussá, sűrűbbé teszi.**
Kis üveg ára 1 kor. nagy üvegé 2 kor. Azoknak, kik a hajszesznek nem barátai, ajánlható a fentihez hasonló hatású s jóságú **Dr.**
Borsos-féle Hajkenőcs, melyből kis tegely 1 kor. nagy tegely 2 kor. (2)

hanem felkéri a helyi lapokat, hogy a választmányi ülés idejét az ülés előtt két ízben közölni sziveskedjenek, kisebb ügyek elintézése után az ülés az elnök éltetésével véget ért.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

A debreczeni ügyvédi kamara a helybeli és vidéki tagok élénk részvétele mellett tegnap délelőtt tartotta meg közgyűlését Szilágyi Imre helyettes elnök elnöklésével. A tárgysorozat főpontját a kamara szokásos évi jelentésének tárgyalása képezte. Az évi jelentést, több indítvány felvételével elfogadták. Az évi jelentés tárgyalása kapcsán vihart idézett elő dr. Király Péternek már előzőleg a kamara választmányához beadott és az által mellőzni határozott amaz indítványa, hogy tekintettel arra, miszerint a debreczeni törvényszék és egyéb bíróságok egyrészt az ügygondnokok és csódtömeggondnokok kirendelesénél, másrészt az elötűk lefolytatott perekben részrehajlóan járnak el és a nem keresztény ügyvédek és feleket a keresztényekkel szemben előnyben részesítik, a kamara szerezzze be az erre vonatkozó statisztikai adatokat és a miniszterhez felküldendő szokásos évi jelentésében adjon kifejezést azon óhajanak, hogy e tekintetben a visszaélések megszüntessenek. Az indítványhoz elsőnek Czeglédy Mihály vármegyei főügyész szólalt fel, ki azt javasolta, hogy Király Péter indítványát tekintsek felnem olvasottnak és minden tárgyalás mellőzésével folytassák a napirendet. Ezzel szemben dr. Kovács József indítványozza, hogy a közgyűlés Király Péter indítványát, miután az a valósággal meg nem egyező, főlhaborodással utasítsa vissza. Többek felszólalása után dr. Kovács József ügyvéd indítványát egyhangulag elfogadta a közgyűlés és attért a napirend folytatására. Kovács Józsefet polgármesterré történt választása alkalmából a kamara közgyűlése elhatározta, hogy jegyzőkönyvi kivonatban üdvözlí. A múlt évi zarszámadások jóváhagyása és a költségvetés megállapítása után az izgalmas gyűlés véget ért.

A felekezeti tanárok sérelme.

A felekezeti tanárokat rendkívül nyugtalanítja a fi etésrendező új törvényjavaslatnak egyik pontja. T. i. a törvény csak felerészben akarja beszámítani azokat a szolgálati éveket, melyeket a tanárok felekezeti, községi, szóval nem állami középiskoláknál töltöttek. E szerint ha valamelyik felekezeti tanár állami szolgálatba kívánna lépni, eddigi szolgálatának felét kénytelen volna feláldozni. De a törvény rendelkezését erkölcsi szempontból is nagyon sérelmesnek tartják a felekezeti tanárok, mert abban a felekezeti tanárság kicsinylését s megalázását látják. Ez ügyben rendkívüli látogatott gyűlést tartott a debreczeni tanári kör Dóczy Imre elnökle alatt f. hó 28-án, amelyre Nyiregyházáról és Hajduböszörményről is többen bejöttek. Az ügynek S. Szabó József kollegiumi tanár volt az előadója, de a vitában számos más körtag is részt vett. A tanárikör végül elhatározta, hogy a sérelem orvoslását kérni fogja a képviselőház pénzügyi bizottságától, de főlhívja reá az országos tanáregyesület igazgatóságának is a figyelmét, sőt ez ügyben kérni fogja Thaly Kálmán országos képviselőnek is a szives támogatását.

A Casinó közgyűlése.

A debreczeni Casinó tegnap rendkívüli érdeklődés mellett tartotta meg évi rendes közgyűlését Szunyogh Sándor elnöklésével. Csóka Sámuel titkár felolvasta az évi

jelentést. A jelentés a következő adatokat öleli fel. A Casinó múlt évi bevétele 22,687 korona 37 fillér kiadása pedig 25,549 korona 20 fillér volt. A tagok száma 1901 év végén 327 volt, ehhez 1902-ben felvetetett 73, összesen most 400. Azonkívül 134 katonatiszt tagja van a Casinónak. A jelentés kiemeli, hogy Foltényi Vilmos volt könyvtárnokot 600 korona évi kegydíjjal látták el s helyére ideglenesen Zengey Jánost választották meg. Az évi jelentést a közgyűlés tudomásul vette a pénztári számadásokra nézve a felmentvényt megadta. Ezután számvizsgálókul Beke László és Acs Nagy László tagokat választották meg. Gróf Csáky Adorján indítványára került ezután a sor. A gróf, a ki most Debreczentől távol van, Hosszu levelében arról emlékezik meg, hogy a Casinó nagytermében, a hol a nemzet nagyjainak életnagyságu arckép-csoportja áll, hiányzik meg egy kép, a legelső magyar ember, a király arcképe, gróf Csáky Adorján azzal lepte meg a közgyűlést, hogy az arcképet maga ajánlotta fel. Levelében tett ígéretéhez képest maga festeti meg. Viharos tetszéssel fogadták gróf Csáky Adorján legújabb áldozatkészséget s jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak érte. Végül a választmányból kilépet tagokat választották meg újból. E szerint megválasztottak: Szepessy Antal 97, Rieki Antal 97, Békessy László 96, Dalmy László 97, Kölcsey Sándor 94, Géressy Kálmán 92, Komlóssy Arthur 48, Szögyéni János 91, Ferenczy Lajos 50, Komlóssy Dezső 50, Zádor Lajos 95, Kernhoffer József 97 szavazattal. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Dankó Pista meghalt.

A magyar író és művészvilágnak nevezetes halottja van, Dankó Pista, a legkiválóbb magyar dalköltő, az egykori híres szegedi cigányprimás, vasárnap délelőtt negyed tizkor meghalt Pauler-utca 2 szám alatt volt lakásán. Az édesbus magyar nóták költője régóta betegeskedett. Tüdőbaj kínozza, amely ellen hasztalan küzdött. Wlassics Cyula vallás és közoktatásügyi miniszter és író barátai segítségével ismételtelen lent járt San-Remóban, de sorvasztó betegségéből nem tudott kilábolni. A múlt év végén annyira rosszul lett, hogy novemberben ágyba kellett feküdnie. Nem is tudott többé fölkelni, jóllehet szerető, hitvese, akivel huszonnégy évig élt boldog házasságban, s két orvosa önfeláldozóan ápolta. A nagybeteg ereje egyre fogyott és ma hitvese és sógornője karjai közt csöndesen elszenderült. A gyászesetről rögtön értesítették Pósa Lajost, a megboldogult legjobb barátját, aki a temetésre vonatkozólag nyomban intézkedett. A dalköltő temetéséről az író és művészvilág képviselői, az „Otthon” írók köre és a Budapesti Újságírók Egyesületének tagjai fognak gondoskodni. A gyászházban állítják föl a diszes ravatalt. Itt lesz a besztertelés és a koporsót gyászmenetben viszik a nyugati pályaudvarra, ahonnan Szegedre szállítják. Pósa Lajos távirati megkeresésére ugyanis a szegedi polgármester már kijelentette, hogy Dankó Pistát szülővárosa halottjának tekinti

és diszes eltakarításáról Szeged városa fog gondoskodni.

A rabsegélyző egyesület választmányi gyűlése.

A rabsegélyző egyesület f. hó 29-én, vasárnap d. e. 11 órakor Dr. Szüts Miklós törvényszéki elnök vezetése mellett fontos és érdekes tárgyakban gazdag gyűlést tartott a törvényszéki palota esküdti várakozó termében. Tudomásul vette a gyűlés az egyesületi tagok létszámának emelkedéséről szóló titkári jelentést, s hogy adományok czimén a f. egyesületi évben 61 korona folyt be az egyesület pénztárába, az utolsó adományozók, kiknek neve nem juthatott meg a nyilvánosság elé, Balogh Béla kir. járásbírósi aljegyző, továbbá Debreczeni Lajos és Szabó Mihály kereskedők levén, az előbbi 1, az utóbbiak együtt 10 korona adománnyal, a miért nekik a választmány a nyilvánosság előtt is köszönetet mond. Az egyesület ez évben eddig 21 fogoly nyomorgó családját segítette 554 kor. 80 fillernyi összeggel. Legfontosabb tárgya volt a közgyűlésnek azon örvendetes tárgy tudomásul vétele és megbeszélése, hogy Debreczen sz. kir. város tek. Tanácsa a Várad utcai temető háta mögötti, homokbuczkokból álló földterületből 6 holdnyi része rabmenház és rabkert céljaira ugy engedett át a rabsegélyző egyesületnek, hogy az első két év alatt, míg a sívó homok területen életet és virágzást teremthet az emberi munka, semmi bérdíjat nem vesz a rabsegélyző egyesületől, mely vidam, tenyészetben gazdag földet akar majdan visszaadni a városnak a mostani kietlen homokdombokból álló terület helyett. Az egyesület pénzügyei milder tekintetben jól állanak, s a választmány készséggel erősítette meg és hagyta helyben az ügyvezető bizottság hű és kitartó munkával végzett összes intézkedéseit, tett kiadásait. Dr. Szüts Miklós elnök indítványára a választmány az olvasni tudó, jó magaviseletű, ev. ref. vallású foglyok közt leendő szétosztás céljából 30 kötetet rendelt meg Csiky Lajos fogházi lelkésznek, „Imádságok és elmélkedések protestáns vallású foglyok számára” czimű, az Igazságügyminisztérium kiadásában a váci feyház könyvnyomdájában közelebb megjelent, s a nevezett Minisztérium hivatalos lapjában ajánlott imakönyvből, melyet szerző minden díjazás nélkül engedett át a foglyok vallás-erkölcsi javításának, emelésének nagy czéljára. Szép mozzanata volt a gyűlésnek, mikor e tárggyai kapcsolatban az elnök kijelentette, hogy a hozatandó 30 imakönyvből 15-nek az árát ő fogja sajátjából fedezni, a mit a választmány meleg örömmel vett tudomásul.

A pallagi gazdasági szeszgyár.

Érdekes helyről kapjunk a következő sorokat:

A Pallagon létesítendő gazdasági szeszgyár ügyében holnap dönt Debreczen törvényhatósági bizottsági közgyűlése. Akkor határoz afelett, elfogadja e Hidvéger Mihály ajánlatát, mely a városra minden tekintetben csak előnyös. Az első gazdasági szeszgyár létesítésének közgazdasági fontosságára, jelentőségére már rámutattunk mi is, de kifejezték ezt a jog és pénzügyi bizottság tagjai is, kik lelkesedéssel karolták fel ezt a szép tervet és egyhangulag ajánlják elfogadásra Hidvéger erre vonatkozó ajánlatát. Pénzügyi oldalát tekintve, a város nemhogy nem kockáztat semmit, sőt, a főszámvonó fejtegetései szerint, mintegy 25 ezer korona haszna lesz a városnak 12 év múlva és az egész berendezés, felszerelés is az ő tulajdonába megy át. A közgyűlésnek jól meg kell fontolni a dolgot, mikor egy

nyen, a város közgazdasági életét fellendítő és anyagi gyarapodását előmozdító vállalat létesítéséről van szó és bizonyára a közgyűlés nem mulasztja el a kedvező alkalmat, hogy a Hidvér ajánlatának elfogadásával tegye lehetővé az első gazdasági szeszgyár létesítését.

A debreczeni kereskedelmi betegsegélyző egyesület közgyűlése.

A debreczeni kereskedelmi betegsegélyző egyesület tegnap d. u. 3 órakor tartotta X-ik rendes közgyűlését, melyen ugy a főnökök, mint a keresk. alkalmazottak szokatlan nagy számban vettek részt. A közgyűlések rendes formájától eltérően a tegnapi közgyűlés valóságos ünnepélyé emelkedett, melyen az egyesület elhunyt elnöke Mayer Emil emlékének kegyeletes módon adózott. Szántó Győző az egyesület alelnöke a közgyűlést megnyitván, magas szárnyalású emelkedett emlékbeszédet tartott, melyben az elhunyt általános gazdasági tevékenységét és különösen a betegsegélyző egyület körül szerzett érdemeit esetele. Méltatta az elhunytat mint embert, aki mindig az ember szeretetét szolgálatában állott. Mély meghatottsággal hallgatták végig a nagyszámban összegyűltek a remek beszédet. Utána a titkar olvasta fel az évi jelentést, mely színtén meleg hangon emlékezett meg az elhunyt elnökről és a közgyűlés egyhangulag elfogadta a jelentésben foglalt azon indítványt, hogy a keresk. betegsegélyző egyesület elhunyt elnökének nevét megörökítendő egy 2000 koronás Mayer Emil ágyalaptványt létesít az emelendő keresk. kórházban. Az egyesület számadásai igen örvendetes képet mutatnak. A lefolyt 10 évben több mint 52000 koronát adott ki tagjainak segélyezésére. Emellett 10,000 k. tartalék tőkét és majdnem ugyanennyit gyűjtött a keresk. kórház építési és ágyalaptványa részére, melyhez a debr. keresk. tarsulatnak most már 23,600 k.-ra fölgyülemllett kórházalapja járul. Sorra került azután az elnök választás. A közgyűlés nagy lelkesedéssel Kardos Lászlót választotta meg elnökéül, aki hosszabb beszédben köszönte meg a bizalmat és ugymond nem szavakkal, hanem tettekkel akarja viszonzni a benne helyezett bizalmat. A felügyelő bizottság tagjaik ujlag megválasztottak: ifj. Schvarcz Vilmos, Marton Gyula a főnökök és Barra Gyula, Groskó György az alkalmazottak. Ezzel a sikerült, ünnepély számba menő közgyűlés véget ért.

Fényes esküvő.

Fényes esküvő folyt le tegnap városunkban. Ifj. Bányai István debreczeni birtokos esküdött örök hűséget a nagytemplomban Hering Gizellának. Az új párt magasan szárnyaló szónoklat után Dicsőfi József esketette össze. Az esküvőn nagy közönség volt jelen.

A Petőfi dalkör közgyűlése.

A Petőfi dalkör tegnap d. u. tartotta évi rendes közgyűlést Komlóssy Arthur elnöklésével a város háza nagytermében. A tagok igen szép számmal jelentek meg az ülésen és nagy érdeklődéssel hallgatták meg az előterjesztéseket. Az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést Hamar László szerkesztette meg jeles tollal. — Ezt Szondy Lajos másodtitkar olvasta fel. A jelentést egész terjedelemben elfogadták. H a r a n g n y. László a számvizsgáló bizottság jelentését terjesztette elő. Egyhangulag tudomásul vették. Elfogadták a jövő évi költségtervezetet is. A pénztárnok

és számvizsgálók felmentésének megadása után az üresen álló tisztviselői állásokat töltötték be. Pénztárnok lett: Márton Gyula. Ellenőr: Iklódy János. Választmányi tagok lettek: Holes János, Vitárius Beniamin, Bartus Lajos. Az ülés s tisztviselői kar kiegészítése után véget ért.

Kétezeröttszáz debreczeni munkás sztrájkja

Debreczen munkásnépe tegnap megmozdult és három helyen tartott gyűlésükön kimondták a sztrájkot. Mindaddig míg követeleiket nem teljesítik, nem dolgoznak. — Négy ipari szak, a kőművesek, ácsok, pékek és szabók határozták el, hogy a mai munkásvisznyok mellett nem dolgoznak s véres verejtéküket tisztességes fizetéssel szemben áldozzák fel csak. A bérharcz ügyében tegnap három munkásgyűlés folyt le Debreczenben. Az ács és kőműves iparosok, a pék iparosok és a szabó munkások tartottak ülést a tegnapi nap folyamán. Mind a három ülésen a munkásnép szorongatott helyzete képezte a megbeszélés tárgyát s noha nem egy időben tartották az üléseket, a megállapodás egyérteimű volt. A szabó munkások ülése, a mely a Koronában folyt le, volt a legérdekesebb. Az ülés három órakor kezdődött a Korona nagytermében. — Elnöklő Kolosi Lajos bejelentette, hogy a kilenczes sztrájk bizottság megkereste a mestereket, vajon hajlandók-e a munkások bérkövetelését teljesíteni. — A sztrájkbizottság a huszonkét segédet tartó mester közül csupán csak háromtól kapott kedvező választ. Neumann M. Blum Sándor, Éva Péter cégektől. Mind a három cég vezetője szívesen teljesíti a munkások követelését. Tizenkilencz mester azonban ridegen megtagadta a munkások béremelését. A gyűlés erre egyhangu határozattal kimondotta a bérharcot. Kijelentette, hogy mindaddig nem áll munkába, a míg a mesterek jogos követeléseiket nem teljesítik. Ugyanebben az időben csatlakozásukat jelentették be a sztrájkhoz az ács-, kőművesek- és pékmunkások. Szigorú statisztikai adatok szerint 2500 munkás veszi fel ma reggel a bérharcot. Kimenetele természetesen még bizonytalan, de a nagy idők szelének ez erős hullámvereése elkerülhetetlen volt Debreczenben is. Delután öt órakor a sztrájkot kezdő munkások tüntető felvonulást rendeztek. Négyes sorokban indult meg a menet az Otthon vendéglő elől és teljes rendben vonult fel a Kossuth- és Piacz utcán keresztül a nagytémpomig. Itt az egyik szónok kitarásra buzdította az elvtársakat, ezzel a menet feloszlott. A sztrájk ma reggel kilencz órakor kezdetét vette. Kétezeröttszáz ipari munkás (kőműves, ács, pék és szabó) vörös lobogó alatt, a Mars illaiset énekelve, tömött sorokban a Kossuth-utca végén levő nagy térségre vonult és ott kimondották a bérharcot. A sztrájkolók a további akcióiról tanácskoztak egész délelőt.

Az Iparos kör Rákóczi-ünnepé.

Rákóczi ünnepet ültek tegnap Debreczen városának derék iparosai. Diadalmas ünnep volt az, — melynek minden mozzanatában izzó honszerelem lüktetett és szívekben, elmékben Rákóczi szellemének dicső fénye tündökölt. Az iparos kör igazán büszke lehet erre az estére. Az Arany Bika díszterme szinig megtelt hazafias ünneplő közönséggel. Az ünnep kimagasló jelensége Szávay Gyula Vitézi éneke volt Rákóczi Ferencről, melylyel a költő márczius 15-én szeket foglalt a Petőfi-társaságban. Ennél szebb költeményt Rákóczirol még nem írtak. Magasztos, vérforraló, fenn szárnyaló imája ez a szent hazaszeretetnek. Mind a mit a kuruczok belesírtak a tárogatóba, ben-

ne zeng ebben a szilaj, édes szívek álmait élesztgető, riadalmas énekben.

De Rákóczi nevére méltó volt a többi szám is egytől-egyig. A városi dalegylet soha tán oly szépen nem énekelt, a mely dicsőséges rajongással zengte tegnap a szebbnél-szebb kurucz nótákat. Boldizsár Kálmán dr. előadása Rákóczirol és a kuruczokról szintén nemesen illeszkedett tartalmasságával az ünnepi keretbe. Gyönyörűen játszott Pásztor Gyula vezetése mellett a műkedvelő zenekar és a két ifju hittanhallgató szavallata is hatásosan, lélekemelő tüzzel gyarapította az est fényét. A valóban nagyszabású Rákóczi ünnep remek hangversenyét ünnepi lakomával fejezte be az iparos kör. Haromszáz vendég ült az asztaloknál és Serli Ede, Szabó Kálmán, Jóna Dániel, Tóth Kálmán, Biczó Gyula az ünnepély faradhatatlan rendezője és mások lelkes szónoklatokkal, pohárköszöntőkkel tették emlékezetessé a debreczeni iparosok paratlan szep Rákóczi ünnepét.

Elveszett kutya.

Egy kis fehér, fején fekete foltos Böske névre hallgató fokszterier kutya elveszett. A megtaláló jutalomban részesül, ha Péterfia utca Bekényfele házhoz viszi.

A torna és kerékpáros egylet

tegnap tartotta rendes évi közgyűlését Laszgallner Kálmán elnöklése alatt. Tudomásul vette a közgyűlés az évi jelentést. Ezután megválasztották a tisztikart. A választás eredménye a következő, elnökök lettek: Dobieczy Sándor orsz. gyűlési képv. dr. Kenézy Gyula, orvos. Ügyvivő elnök: Laszgallner Kálmán, m. á. v. felügyelő. Alelnökök Aczél Géza v. főmérnök, Des Combes Henrik, ügyvéd, Vecsey Imre, városi főjegyző. Titkar: dr. Horvay Róbert, tanár, h. titkar, dr. Töpler Ottó, Jegyző: dr. Vásárhelyi Zoltán, ügyvéd. és Balogh István. Pénztáros: dr. Varga Lajos ügyvéd. Ellenőr: Trux Miklós. Mérnök: Várdy Géza főmérnök. Háznagy: Rudolfi Imre és Burger Jenő főmérnök. Kapitányok: Dr. Csürös Ferenc tanár, Rott János. Menetparancsnok: Varga József és Domay Ferenc. Ügyész: dr. Árvay Béla ügyvéd. Orvosok: dr. Czákó Zsigmond, dr. Derekassy István, dr. Hütter Károly, dr. Láng Sándor. Számvizsgálók: Gaszner Géza, Tikos József. Művezető: Tóth Mihály tanár, helyettes művezető: Strifler Ferenc.

Köszönetnyilvánítások.

A főiskolai ifjuságnak márczius tizenötödiki ünnepségét rendező bizottsága a Petőfi dalkör elnöksége által kezelt márczius 15-iki alaptól 25 koronát vett át a költségek fedezésére, mely szíves adományért ezúton mond köszönetet a rendező bizottság. — Áldott emlékü jó férjem, váratlanul jött halála alkalmával kifejezett őszinte részvét nyilatkozatokért a Tek. Kir. törvényszék, kir. ügyészség, kir. járásbiróság, a debreczeni ügyvédi kamara a „Petőfi dalkör“ általában véve a bánatomban osztozó tisztársai, jó barátai és a n. é. közönség fogadják ugy a magam mint családóm őszinte köszönetét. — özv. Borus Ferencné szül. Tassy Juliánna.

- Elcsereült kalap.

Tegnap az iparos kör Rákóczi ünnepélyén egy puhafekete kalapot elcsereáltak. Az elcsereült kalap tulajdonosa kéri az illetőt, hogy a kalapot vigye fel a II. ker kapitányához.

Rózsa Lajos

első legnagyobb női és gyermek felöltő áruháza Debreczenben értesíti a t. hölgyközönséget, hogy az előkelő urhölgyvilág részére a legmodernebb tavaszi felöltő és kalap különlegességei rendkívül nagy választékban megérkeztek.

Mindenki tudja,

hogy a Mauthner-féle impregnált takarmány-répamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és arai igen olcsók.

Fővárosi hírlapok előfizetőinek kora ebéd után

az egész város területén házhoz hordják a posta által erre a célra alkalmazott lapkihordó asszonyok a lapokat. Azonkívül nem kell az időtrábló és terhes munkát végezni, ami az előfizetéseknél postautalványnyal való beküldésével jár. Egyszerű levelezőlap utján is megrendelhető bármelyik hírlap a **Székely Imre** „Hírlapterjesztő vállalatánál“ Iskola-u. 1. sz., ahonnan azután a nyugtát beküldik.

A modern rajztanításról.

— Szücs Izsó szabadelőadása. —

Szücs Izsó, varadi középiskolai igazgató, f. hó 29-én az iparoskörben szabad előadást tartott a modern rajztanításról. A hallgatóság soraiban ott láttuk Podolszky Béla műhelyfőnököt, Kabai és Pogány gépészmérnököket, Csanki Viktor tanfelügyelőt, Fazekas Sándor főrealiskolai igazgatót, Dóczy Gedeon ipariskolai igazgatót, a tanári és tanítói testületek tagjait, Dobrosi István nánsi, Lévai Imre, Sebestyén Béla, Almási Sándor, boszörményi tanítókat. Iparosaink azonban nagyon kevesen voltak képviselve.

Szücs Izsó előadása teljes mértékben lekötötte a hallgatóság figyelmét. Kivonatolva a következőkben adjuk:

A rajzoktatásnál felmerült tévedésekre egy bölcész Spenczer Herbert mutatott rá. Kimutatta, hogy rajzoktatásunk mennyire távol esik a gyermek lelki világától. Sürgősen, hogy figyeljék meg a gyermek lelkületét, a hogy az a háznál munkálkodik. Ne kinózzák elvont dolgokkal, 50—60 évvel ezelőtt mondta ezeket Spenczer s mi ma is v sötétségben maradtunk. Az amerikai nem szégyel tanulni senkitől. Elfogadták a Spenczer utmutatásait is s Európából hozott tudósokkal életbe léptették s a maguk szűkebb hazájában alkalmazták. Mi erről a párizsi vilákiállításig nem tudtunk semmit.

E kiállításán a világ minden részéből volt rajz. Az ő figyelmét egy vázlat megragadta s midőn hazajött, elkezdett dolgozni, emlékezetből a látottakat lerajzolta, könyvet írt róla s megakart vele ismeretelni kartársait. E munka a minisztérium figyelmét is magára vonta, tannmányozás végett külföldre küldték. Bejárta Német-, Francia, Angolországot, Svájcot, Dániát, Svédországot. Utja alatt oly gyűjteményt állított össze, a mely a tanítás menetét minden fokon hiven megvilágítja. Ezt fogja bemutatni.

Első sorban az angol elemi iskolákban készült rajzokat mutatta be. 5—6 éves gyermekekkel kezdte látogatását. Szünet utáni nap mult. A tanítónő kikérdezte tanítványait, hol voltak, mit csináltak a szünidő alatt. Ilyenformán: Hol voltál a vakációban? Falun. Mit láttál? Házakat. Rajzold le. S a gyermek lerajzolta a házakat. A másik bicikliző embert látott s rajzolt a palatáblájára. A harmadik beteg édesanyja meséjét hallgatta a „gazember“ burokról, kik sok angol katonát megöltek, de kik néha-néha szaladtak az angolok elől s rajzolt egy szaladó burt. Mindezt eredeti rajzban bemutatta. A 6—8 éves gyermekeknek már előrajzolt a tanítónő valami alakot s a kiosztott kis darab papírokra utána rajzolták 8—10 éves gyermekek kezébe buzakalaszt adott a tanítónő. A gyermek megnézte s emlékezetből lerajzolta. 10—11 éves gyermekek már a tárgyak természetes motívumait szemlélték meg s úgy rajzoltak.

Látogatást tett olyan iskolában, hol 8—14 éves gyermekek tanultak. A főtanító bevezette a 8 éves gyermekek közé. A tanító fölvezolta a feladatot s fölhitte a gyermekeket, hogy az egész lapot ilyenel töltsék be. 45 perc alatt mindenik gyermek elkészítette a munkáját és pedig mint a bemutatott rajzokból meggyőződünk sikeresen. A 9 éves gyermekek már 2—3 színnel dolgoznak és saját felfogásuk szerint dolgozzák ki a megfigyelt tárgyakat. Felsőbb osztályban természet után dolgoznak. A jobb rajzolókat összegyűjtik s központi iskolákban tovább folytatják a rajztanulást. Az ezen iskolákban készült rajzokban az ipari motívum feltalálható.

A mértani rajzot is okosabban csinálják, mint mi, mert tárgyakat adnak a gyermek kezébe.

Mémetországban másképen fokták fel a módszert, de az alap, melyből kiindultak ugyanaz, mint az angoloknál. Szabad kargyakorlatokkal kezdik, aztan leveleket adnak a gyermek kezébe. azt rajzolja és festi. Majd különböző tárgyakat színnel rajzolnak. 9. 10 éves gyermekek már szépen és gyorsan rajzolnak.

Svájczban ismét más módon vitték keresztül a módszert, de az alap ott is ugyanaz.

A látottakkal itthon is kísérletet tette s kiváló siker koronázta a kísérletet. — A mi fajunknál is meg van azaz értelmiség, mi a többi népfajoknál. Nagyon könnyű a tanítás, ha természetes. Egyszerűsítsük a tanítást. A vázlatozásra fordítsunk főgondot.

A szokrajzot gyakorlati emberek tanítsák. Ezek az elvek irányítsák tanításunkat s a rajzoktatással nem tesszük tönkre a gyermek kedélyét, szívét.

A hallgatóság zajosan megéljenezte Szücs Izsót.

Mi a magunk részéről arra kérjük, hogy az általa elmondottaknak legyen buzgó apostola s minden erejével törekedjék oda, hogy a modern rajztanítás nálunk is meghonosodjék.

A bemutatott minták gyönyörűséggel s csodálkozással töltöttek el bennünket, a hazai kísérletek pedig arról győztek meg, hogy hasonló eredményt nálunk is lehet elérni!

Excelsior!

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Hétfő, „B“ bérllet Bajusz.

Kedd, „C“ bérllet Machbeth Tragédia. Szerda, „A“ bérllet Bob herczeg. Regényes operette.

Csütörtök, Márkus Emilia vendégfelleptével bérlletszünetben felemelt helyárrakkal. Fernande. Színmű.

Péntek, Márkus Emilia v. f. bérlletszünetben felemelt helyárrakkal. Monna Vanna. Dráma.

Szombat, Márkus Emilia bucsu f. bérlletszünetben felemelt helyárrakkal. Halalos esönd. Dráma.

Vasárnap d. u. San-Toy. Khinai daljáték.

Este Foltényi Vilmos v. f. II. Rákóczi Ferencz fogsága.

A Bajusz.

Verő György énekes vígjátéka, a Bajusz szombat este másodizben került színpadra. A közönség nem nagy érdeklődést tanúsított a darab iránt, amin különben nem is csodálkozhatunk, ha figyelembe vesszük a darabot és az előadás fogyatékosait, de legfőbbképpen azt helytelen a felfogást, melylyel a darabot megjatszák. A rendezőnek kellene első sorban erre felügyelni és a darab szellemének, irányának megfelelő utasításokkal ellátni a szereplőket. Ez a fogyatékoság mindjárt az első felvonásban észlelhető. Abban a korban játszik a darab, mikor még a férj és feleség is mint idegenek üdvözlik, köszöntik egymást. A legszigorubb spanyol etikett uralkodik a bécsi udvarban és ezért tűnik fel különösnek, hogy a magyar mágnás (Pataky) olyan erőszakos módon közeledik a grófnőhöz (Felhő). A magyar mágnás még Mária Terézia korában is ösmerte az udvariasság elemi szabályait és bizonyára, ha ő úgy közeledett volna a grófnőhöz ahogy azt Pataky teszi, nem tűrték volna ott még pillanatig sem a kancellár házában, még ha öcsese is a kancellárnak. Pataki bármit tesz, ki kell tűnni az ő magyar, gavallér mágnás voltának, aki „noblesse oblige“ jegyében születik és él amióta a magyar mágnás ő fogalma egyáltalán létezik. Ez egyik főhibája az előadásnak.

Másik hibát Felhő Rózsi követi el. Tagadhatatlan, pezsgő éievenséggel játszott és szépen is énekelt, de emellett sem mondhatjuk, hogy szerepét ezuttal helyesen fogta fel. Nem látjuk, nem ösmerjük fel az ő alakításában a fiatal, naiv, szigoru erkölcsök mellett nevelt leányt és a rokokó korának hájos, subtilis megnyilatkozását. — Ez főképpen hiányzik ebben a szerepben Felhő Rózsinál. A harmadik felvonásban pl. nagyon is feltűnő toiletten jelenik meg, ami, tekintve milyen szerepet játszik, kit állit a közönség elé, nem helyes. A fehér parókát sem szabad neki levetni, csak akkor már, mikor büszkeségét feláldozza szerelméért és mint aratólány jelenik meg Pataki előtt, bebizonyítva, hogy szerelméért kész — parókáját is feláldozni, amennyiben a paróka: a rokokó szimbolum megadta magát a magyar nemzeti szimbolumnak: a bajusznak. Ezek a nagyon is lényeges fel-

Dr. Wagner-féle jégszekrények

kávéházak, vendéglők, kávéházak részére a legtökéletesebb légmentességel zárható készülékkel kaphatók

BÉSZLER és DÁVID vaskereskedőknél Debreczen, Piacz-utca 7. sz. (Vecsey ház.)

fogásbeli hibák, melyek kivételtetik a darabot mivoltából és befolyással vannak nemcsak az előadás, de a szereplők sikereire is. Különben a többi szereplőknél főképen Havasinál, Csigénél szintén megtaláljuk ezeket a felfogásbeli hiányosságokat. Kivételt két szereplő képezett: Nagy Dezső és Iványi. Az elmondottakat ajánljuk úgy a rendező, mint a szereplők figyelmébe.

Bob herczeg

Kilenczedik előadásra bérletszünetben tökéletesen telt házat hozott a Bob herczeg. Fényes bizonyossága annak, hogy a premier alkalmából tett megjegyzésünk helyes volt, hogy t. i. nem egy primadonna versengés mert hiszen Debreczent nem érdekli a Klári — Zsazsa viadal, — hanem a darab költőisége és szép zenéje tette oly kedvelté, hiába irtak olyanlézően róla a pesti újságok.

A tegnapi esti előadásnak különben volt még egy érdekessége is.

Krémer rekedése miatt Pompoino szerepét Makó igazgató vette át, diskkrét, ötletes játékaival igazolva sajnálkozásunkat, hogy oly ritkán látjuk a színpadon.

Az előadás is simább, összevágóbb volt, mint az előbbiek, meglátszott, hogy az igazgató örökös szeme rajta volt a szereplőkön.

A szintársulat új tagja.

A színársulat viragvasárnapról új, jeles erővel gyarapodik. Makó Lajos szerzőtette a vidék legjelesebb komikusát Faragó Ödönt, ki Komjáthy igazgatása alatt rövid ideig működött Debreczenben és nagy sikereket aratott.

CSARNOK.

Ruth eljegyzése.

(Irta: May György.) 22.)

Fordította: **Biró Irén.**

Majdnem indulatosan és reszkető hangon beszélt. Az első napsugár rózsás fényrel hatolt a szobába. Annak a viszfénye volt, mely Ruth arcát pirosra festette? És talán ez kapráztatta szeméit, hogy Rudolfra könnyelábadt szemekkel tekintett föl?

— Mennem kell barátom, mondá rövid szünet után, mindjárt indul a vonat, mely engem St. Oswaldba visz.

— Igen, felelte Traun, téged és engem is. Magam akarom kérni Marianne néni áldását. Hiszed: hogy nem tagadja meg.

És oly különös kérdés volt, hogy Ruth mosolygott rajta.

Rudolf váratlan elutazása a kastélyban gondolkozásra adott okot. András és a parasztesalád a múlt éjszakai balesetről csak keveset beszéltek és éppen csak a szerencsétlenségről. Traun urat nevezték meg, mint a kinek a paraszt a kocsit és lovakat átadta.

A következő estén Melanie egyedül volt salonjában. Az inas Traun urat jelentette be.

A báróné csodálkozva fogadta, hogy hova maradt huszonnégy óra óta, talán tegnap óta mindenki összeesküdött, hogy őket hirtelen itthagyják... ő már azt hitte, hogy ismét Kasmirba, vagy Isten tudja hova utazott.

Melanie mellett foglalt helyet egy karszékekben s így felelt:

— Jó hírt hozok; a kicsi, a ki miatt barátnője elutazott, az éjjel szerencsésen tulesett a krízisen.

— Honnan tudja ezt? Kérdezte Melanie álmélkodva.

— Honnan? ... a tanár urtól hallottam, a ki a mennyiségtant tanítja.

— Micsoda gyerekeskedés ez?
— Nem hiszi, hogy ez az ur létezik?
— De igen, de azt nem hiszem hogy beszélt vele.

— Éppen most érkeztem vissza St. Oswaldból, lássa nem messze utaztam.

— Ön! És miért volt ott?
— Barton kisasszonyt kísértem el.

— Mesét akar nekem mondani?
— Mesét, cserébe a meséért. Ha én is elhiszem a tanár urról való beszédet, miért ne hihetné el ön e kis utazását.

A báróné fürkészőleg tekintett reá, s aztán vidáman föl kaczagott.

— Úgy látszik, hogy az igazság kitűdött! Önnek több mondani valója van, mint a látszat mutatja; mondja el, hol volt és mire járt?

— Elbeszélte az elmúlt huszonnégyóra eseményeit és ezzel végezte:

— Miért adta ki barátnőjét annak az urnak a menyasszonyául?

— Ezt kérdezi, mikor diplomáciám oly dicsőségesen czélt ért!

Tudtam, hogy érdeklődését már semmi más nem keltheti fel, mint a mi lehetetlen, hogy gondolatait semmi más nem köti le, mint az elérhetetlen, szívet semmi sem bilincseli le, csak az, a mi már nem lehet az öné és ezért...

— Gyanítottam! És ezért fogta rá Barton kisasszonyra, hogy ő a tanárnak menyasszonya.

A báróné utolsó szavai alatt Hollander gróf lépett a szobába.

— Tehát nincs eljegyezve, kiáltott föl, ő szabad...

— Ma reggel óta menyasszony, felelte a báróné, ime a holdog vőlegény!
(Vége.)

Minden eltörött tárgyat

összeragasztani (kivétel nélkül) a legtartósabban csak a „Ruf“-féle **felülmulhatatlan** „UNIVERSALKITT“-el lehet. Valódi csak ifj. Pájer Józsefnél kapható Debreczenben.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, douc-hesse szatén, indichvoile es mindenemű jó mosó kartonok, himzett batistok és piqué újdonságok, továbbá Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak, valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű chifonok, csikos jegyű havasi vásznak, Szepességi Damas! asztalneműek törülközők, ágyhuzatokra való vászon kanavásznak, zephirek, továbbá mindennemű menyasszonyi kelengyék pontos összeállítását elvállalom szolid olesó, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Nádudvary Lajos.

Főtér a nagy tőzsde mellett.

Üzleti könyvek

csoda olcsón kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-u. 49.

A Bécsi biztosító társaság

és a

Bécsi élet és járadék biztosító intézet

főügynöksége irodahelyiségét 1903. május hó 1-től fogva

Kossuth-utca 14. szám alá,

a színház mellé fogja áthelyezni.

A birtokos gazdaközönség figyelmébe!

Van szerencsém a t. gazdaközönséggel tudatni, hogy Magyarországon és a külföldön is elismert, legkitünőbb

KÜHNE E. mosoni gazdasági gépgyára

Debreczenben, Piacz-u. 28. szám alatt

egy mintaraktárt rendezett be. Ezen raktár hivatva van Debreczen és vidéke t. gazdaközönségének

a hirneves, minden gazdasági intézet és szaktekintélyek által elismert, kitünő és valódi magyar gyártmányu gazdasági eszközökkel szolgálni.

A gyár az általa kiszolgálandó eszközök kitünő minősége és pontos, jó működéseért a legmesszebb menő felelősséget vállalja el és így ki van zárva az, hogy a közönség a nála tett bevásárlásoknál, — a mint az sajnos, más gyártmányoknál sok esetben történt — megkárosítottassék.

Felkérem a t. gazdaközönséget, hogy e nagyszabásu gépraktárt megtekinteni, esetleg szükségleteit megrendelni sziveskedjék. Teljes tisztelettel

Korondi Sándor,

a Kühne E. mosoni gazdasági gépgyár képviselője.

Blattner Gyula

Üzlet áthelyezés miatt!

Üzlet áthelyezés miatt!

értesíti a mélyen tisztelt közönséget, hogy 102. éve alapított

üveg és porcellán üzletét,

valamint

üvegezési vállalatát

május 1-én a „Lamprecht“

(volt Biedermann palotába) helyezi át. — Ennek folytán raktáron levő áru készletét a legolcsóbb áron bocsátja m. t. vevői részére.

— Telefon 255. —

Beosini portland és román cement

legjutányosabb árban és friss minőségben kapható zsák és waggon számára

Stegmüller Árpádnál

Debreczen, Kölcsey-utca 3.

Egeresi gipsz u. m. stukatur, szobrász és alabastrom gipsz 60 klós zsákokban.

Trágya gipsz gazdáknak.

Kőbányai disztégla sárga és piros.

Fenti gyarak kizárólagos képviselője.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja.

137—1903.

Pályázati hirdetés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén I (egy) rendőrbiztosi állás fog választás útján betöltetni, mely állás 1400 kor. fizetésből, 200 kor. lakpénzből és ruházatból álló javadalmazással van egybekötve.

Azok, akik erre az állásra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám mint a kijelölt bizottság elnökéhez **f. évi Április 30. d. u. 5 óráig** annyival inkább adják be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételét nem fogják.

Ez az állás az 1873. II. tcz. 4. §. b. pontja értelmében első sorban igazolványos altisztek számára van fentartva.

Debreczen, 1903, márcz. 11.

Puky Gyula
főispán.

Boros Testvérek nődivat áruházában

Divatos Jó Olcsó
Ruhakelmék, Selymek, Sefirek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Füg-
nyök, Ágyterítő, Pipere
czikkek. Divatos

A piacz-utca 9-ik sz.
alatt az udvarban hátul egy csinos butor-
zott szoba kiadó.

Tanulónak ügyes fiu
felvétetik electro technikai műhelyben Kos-
suth-u, 1 sz. az udvarban.

Legjobb és lemegebizhatóbb
gazdasági és kerti magvakat
szállít

Komlóssy Lajos

(előbb Szabó Zsigmond)

magkereskedése, gazdasági czikkek raktára.

Debreczen, Piacz - Hatvan-u. sarok.

Árjegyzéket és mintákat kívánatra bérmentve küld.

Csak akkor valódi,
ha a háromszögű palack
az itt levő szalaggal (vö-
rös s fekete nyomás sár-
gapapíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

DORSCH májolaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvegie
2 kor., fehér csomagolásban üvegie 3 kor

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgálta-
tott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyer-
mekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mind-
ama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi**
szervezet, különösen mell és tüdő erő-
sítését, a test súlyának gyarapodását, a
nedvek javítását, valamint általában az
vér tisztítását el akarja érni. — Kapható a
osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszer-
tárában és gyógyszeráru kereskedésében.

Főraktar és főelarusítás az osztr. magyar monarchia
részére :

Maager Vilmos Bécs,

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

18 3

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifolia kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdal-
mak enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a
szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak esetében,
továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt
lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél;
az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; min-
denféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar,
körömméreg, körömgüvelés, a lábnak járás közben történt kisebelése, fagyás és
égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fokvív általi kisebelése, torok-
daganat, meggyült vér, fülzúgás stb. esetében. 2 tégely csomag csomagolással
postadíjjal együtt 3 ko. 50 fil. Temérdek elősmerő levél megtekinthető. Utánzatok
vételetől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des
Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve.

Gyógyszerész A. Thierry balsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt men-
tül régiebb, annál jobb, nem árt a szemnek a fagy, sem meleg s ezáltal télen
nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárha-
tó az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni,
melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson mindea
család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerből
A hol nem bizonyos, hogy az én kitünő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem
hozatni. Czím:

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáva szemben.